

KBM 4049 Christianshavns Vold

Rapport over hændelsesforløb og besigtigelsesresultat

Christianshavns Vold, Sokkelund Herred, Københavns Amt.

Sb-nummer 020306-582

1 Baggrund

Christianshavns Volde blev anlagt i årene efter 1670 som en væsentlig udvidelse og forstærkning af Københavns befæstning. Anlægget består af et dobbelt forsvar med høje indre volde og omfattende bastioner samt et spinklere udenværk (enveloppen m.v.). Begge forsvarslinjer har foranliggende grav.

Christianshavns Vold er beskyttet som fortidsminde efter museumslovens paragraf 29e og 29f. Christianshavns volde og grave er endvidere omfattet af bygningsfredningsloven og fortidsmindebeskyttelseslinjen omkring voldanlægget.

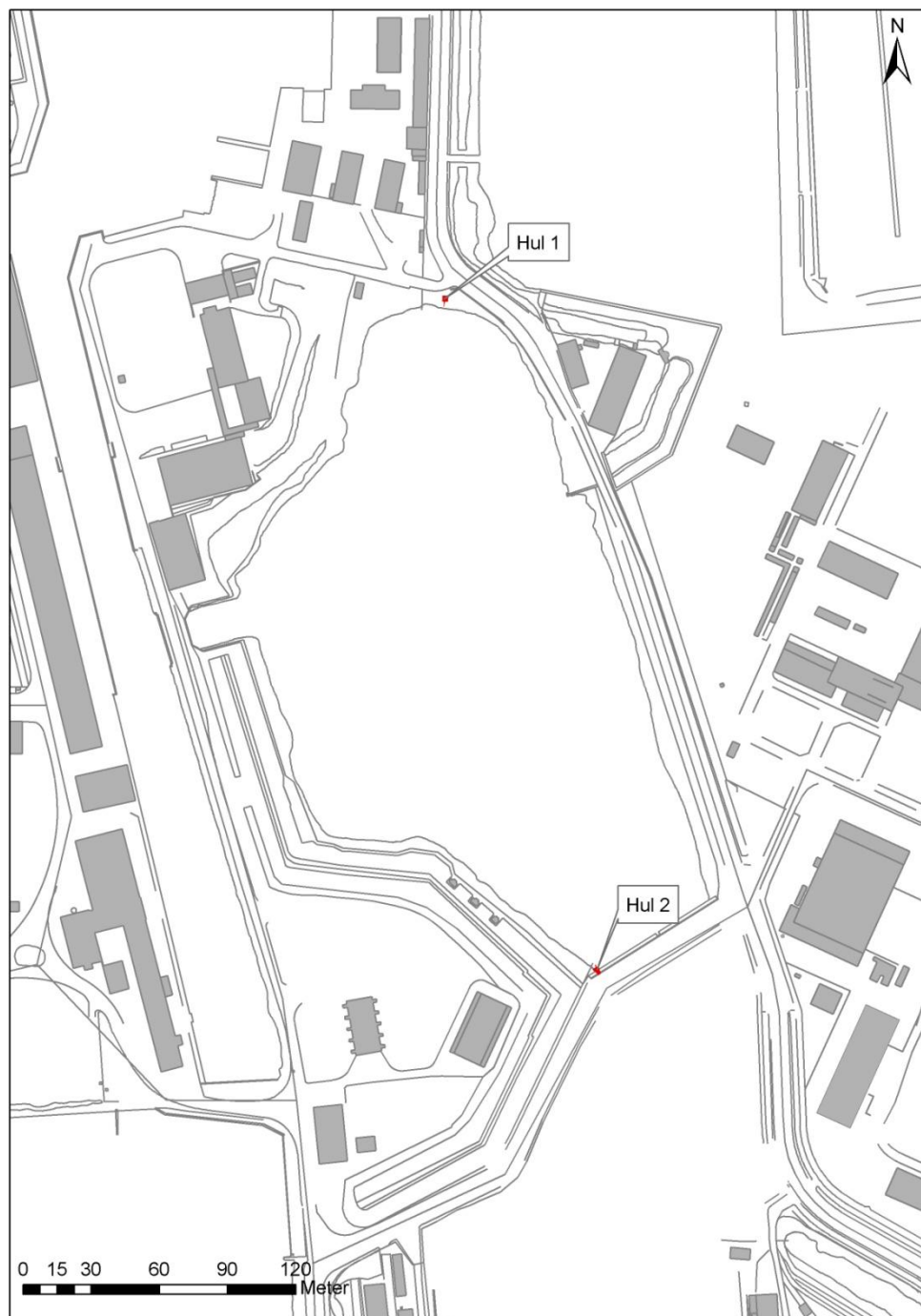
I forbindelse med TDC kabelnedlægning blev der igangsat jordarbejder på to lokaliteter mellem det bastionære forløb og udenværkerne uden de behørlige tilladelser fra Kulturstyrelsens side og dermed uden arkæologisk tilsyn.

2 Hændelsesforløb

7.4.2014. En af museets medarbejdere opdager i forbindelse med anden opgave, at TDC har gravet et 2,8 x 2,8 meter stort og ca. 1 meter dybt hul ud til Stadsgraven ved Rejshalevej. Bygherre er TDC. Det fremgår senere, at der er gravet yderligere et hul ved dæmningsvejen mellem Prøvestenen og Charlotte Amalies bastion. Museet informerer Kulturstyrelsen om hændelsen, hvorefter TDC's arbejde standses indtil hullerne kan registreres.

10.4.2014. Københavns Museum registrerer hullerne.

På baggrund af resultaterne fra besigtigelsen fra museets side d. 10. april er det museets vurdering, at der ikke er berørt arkæologiske strukturer eller levn i de gravede huller. Denne vurdering meddeles Kulturstyrelsen, som derefter orienterer TDC.

Figur 1. Oversigtskort med angivelse af Hul 1 og 2.

Figur 2. Placeringen af Hul 1 og 2 på kort fra sidste del af 1800-tallet (Halling 1892).

3 Besigtigelsens resultat

Ved besigtigelsen blev de to huller indmålt med GPS og fotograferet (Figurer 3-9). Der blev desuden lavet en profiltegning i hvert af hullerne (Bilag 1). De opgravede jordbunker blev gennemgået med graveske, men der fremkom kun et enkelt gult glaseret keramikskår af nyere dato i fylden ved Hul 2. Der fremkom ingen fund af arkæologisk interesse.

Stratigrafien i Hul 1 er under muldhorisonten karakteriseret ved horisontale lag af lerholdigt sand, der har en let hældning i nordvestlig retning mod Stadsgraven (Figur 4). Der blev ved besigtigelsen ikke observeret fund eller andre kulturspor, som kunne lede til en identifikation af lagenes alder eller funktion. Den mest brednære del af Hul 1 er forstyrret af en ældre ledningsføring til samme dybde som resten af TDC's hul.

Stratigrafien i Hul 2 afspejler dels kørebanens bærelag, dels bestræbelserne på at bredsikre dæmningsforløbet fra Prøvestenen mod Charlotte Amalies bastion (Figur 9). Det er museets vurdering, at der i Hul 2 kun er berørt træstrukturer, som indgår i dæmningsvejens bredsikring (Figurer 6 og 7). I tømmeret indgår maskinfremstillede skruebolte, hvilket leder til en ret sen datering, nok ikke tidligere end sidst i 1800-tallet. Formentlig kan bredsikringen dateres til 1872, hvor Refshalevej blev ført gennem kurtinen lige syd for bastionens sydlige flanke og lagt langs med den sydlige face. En opretstående stolpe (Figur 4) er ikke beskadiget i forbindelse med etableringen af hullet og det er endvidere sandsynligt at det tømmer, som blev observeret i den opgravede jord, har ligget løst i fylden (Figur 8).

Figur 3. Hul 1 set ud mod vandgraven mod syd. Teglstensrækken, som dækker en ældre ledning, anes i den fjerneste ende af hullet.

Figur 4. Profilen i Hul 1 set mod vest.

Figur 5. Hul 2: Bunden af hullet er i samme niveau som bastionsgravens vandspejl.

Figurer 6 & 7. Venstre: Træstolpe med skruebolt. Højre: Del af gammel bredsikring langs dæmningen.

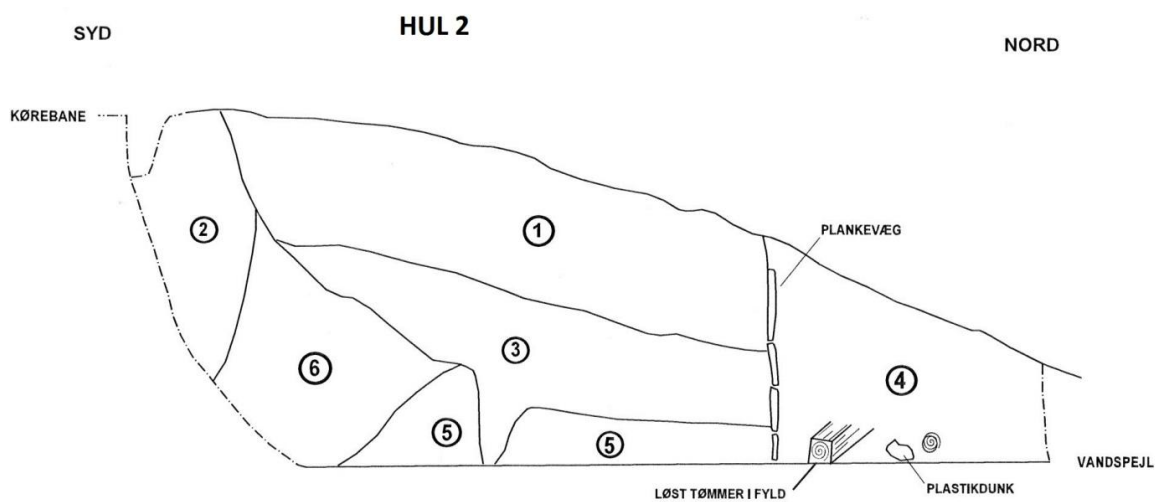

Figur 8. Tømmerstykker med tappe fundet i den opgravede fyld.

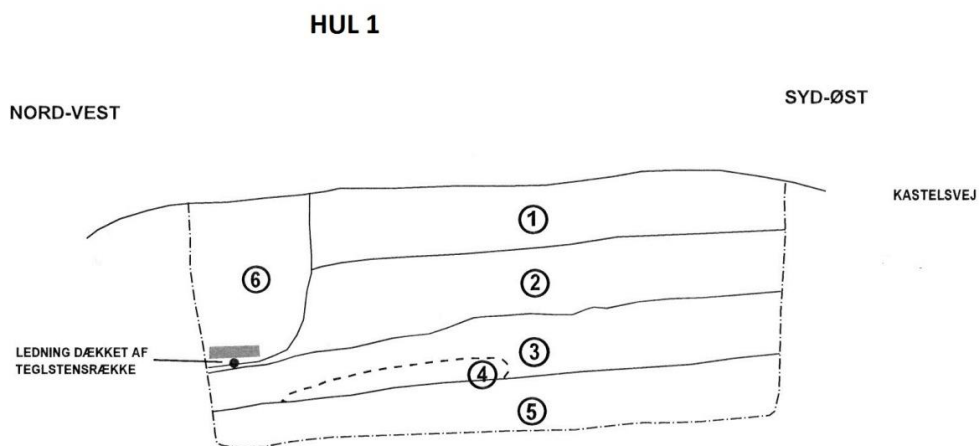
Figur 9. Profilen i Hul 2 set mod vest.

Bilag 1: Profiltegninger af Hul 1 og 2

- ① Hvidt sand med småsten. Mange rødder fra dækbevoksning.
- ② Lys, brun jord. Formentlig bundlag for kørebane.
- ③ Brungråt, leret sand med enkelte mindre teglstykker.
- ④ Som ③
- ⑤ Gulgråt ler
- ⑥ Mørk, grå jord, slaggeholdig(?)

0 1 meter

- ① Muldhorisont med rødder
- ② Lyst gulligt, kompakt ler
- ③ Gulgråt, gruset sand
- ④ Koncentration af mindre sten
- ⑤ Grå-gult, siltholdigt ler
- ⑥ Moderne ledningsnedgravning

0 1 meter